

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Η κατανάλωση έχει γίνει αυτοσκοπός

«... Η πράξη της κατανάλωσης πρέπει να είναι μια συγκεκριμένη ανθρώπινη πράξη, στην οποία να συμμετέχουν οι αισθήσεις μας, οι σωματικές ανάγκες μας, το αισθητικό μας γούστο- δηλαδή στην οποία να συμμετέχουμε εμείς σαν συγκεκριμένα, γεμάτα αισθήσεις, αισθήματα, κρίσεις, ανθρώπινα όντα. Η πράξη της κατανάλωσης πρέπει να είναι ένα βίωμα γεμάτο νόημα, ανθρώπινο, παραγωγικό. Στην **κουλτούρα** μας πολύ λίγα πράγματα υπάρχουν απ' αυτό το είδος. Η κατανάλωση είναι ουσιαστικά η ικανοποίηση τεχνικά προκαλουμένων φαντασιώσεων, μια παράσταση φαντασίας αλλοτριωμένη από τους συγκεκριμένους πραγματικούς εαυτούς μας.

Υπάρχει και μια άλλη άποψη **αλλοτριώσης** απ' τα πράγματα που καταναλώνουμε, που πρέπει να αναφερθεί. Περιβαλλόμαστε από πράγματα για των οποίων την τύχη και την προέλευση δε γνωρίζουμε τίποτα...

...Ζούμε σ' έναν κόσμο πραγμάτων και η μόνη μας σύνδεση μ' αυτόν είναι ότι γνωρίζουμε πώς να τα χειριζόμαστε ή να τα καταναλώνουμε.

Ο τρόπος της κατανάλωσής μας έχει υποχρεωτικά σαν αποτέλεσμα το γεγονός ότι ποτέ δεν είμαστε ικανοποιημένοι, αφού δεν είναι μόνο το δικό μας πραγματικό, συγκεκριμένο πρόσωπο που καταναλώνει ένα πραγματικό, συγκεκριμένο πράγμα. Έτσι αναπτύσσουμε μια ολοένα μεγαλύτερη ανάγκη για περισσότερα πράγματα, για περισσότερη κατανάλωση. Είναι αλήθεια ότι εφόσον το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού βρίσκεται κάτω από ένα ανεκτό επίπεδο συντήρησης, θα υπάρχει μια φυσική ανάγκη για περισσότερη κατανάλωση. Είναι επίσης αλήθεια ότι υπάρχει μια βάσιμη ανάγκη για περισσότερη κατανάλωση, όσο ο άνθρωπος αναπτύσσεται πολιτιστικά και έχει πιο εκλεπτυσμένες ανάγκες για καλύτερη τροφή, για αντικείμενα καλλιτεχνικής απόλαυσης, βιβλία κτλ. Η επιθυμία μας όμως για κατανάλωση έχει χάσει κάθε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες του ανθρώπου. Αρχικά η ιδέα της κατανάλωσης περισσότερων και καλύτερων πραγμάτων είχε τη σημασία πως ένας άνθρωπος θα περνούσε καλύτερη, πιο ικανοποιημένη ζωή. Η κατανάλωση ήταν μέσο για ένα σκοπό, το σκοπό της ευτυχίας. Τώρα έχει γίνει αυτοσκοπός. Η σταθερή αύξηση των αναγκών του μας ωθεί σε μια συνεχώς μεγαλύτερη προσπάθεια, μας κάνει να εξαρτιόμαστε απ' αυτές τις ανάγκες και από τους ανθρώπους και τα ιδρύματα με τη βοήθεια των οποίων τις ικανοποιούμε. « Κάθε πρόσωπο προσπαθεί να

δημιουργήσει μια νέα ανάγκη στο άλλο πρόσωπο, για να το σπρώξει σε μια νέα εξάρτηση, σε μια νέα μορφή απόλαυσης, και έτσι στην οικονομική του καταστροφή... Μ' ένα πλήθος εμπορευμάτων δημιουργείται το βασίλειο των ξένων πραγμάτων που υποδουλώνουν τον άνθρωπο».

Η δυνατότητα της αγοράς περισσότερων, καλύτερων και ιδιαίτερα νέων πραγμάτων γοητεύει σήμερα τον άνθρωπο. Διψά για κατανάλωση. Η πράξη της αγοράς και της κατανάλωσης έχει γίνει ένας καταλυτικός, παράλογος σκοπός, γιατί είναι αυτοσκοπός, με πολύ λίγη σχέση ως προς τη χρήση ή την ευχαρίστηση που μας δίνουν τα πράγματα που αγοράζουμε και καταναλώνουμε. Το να αγοράσει κανείς το τελευταίο μοντέλο του καθετί που υπάρχει στην αγορά είναι όνειρο του καθενός, σε σύγκριση με το οποίο η αληθινή ευχαρίστηση της χρήσης παίρνει δευτερεύουσα θέση. Ο σύγχρονος άνθρωπος, αν μπορούσε να εκφράσει την αντίληψη που έχει για τον παράδεισο, θα έδινε μια εικόνα που θα έμοιαζε σαν το μεγαλύτερο γενικό κατάστημα του κόσμου, μέσα στο οποίο θα υπήρχαν καινούρια πράγματα και μπιχλιμπίδια, και τον εαυτό του να έχει άφθονο χρήμα για να τα αγοράσει. Θα περιπλανιόταν μ' ανοικτό το στόμα μέσα σ' αυτόν τον παράδεισο των μπιχλιμπιδιών και εμπορευμάτων, με την **προϋπόθεση** όμως ότι θα υπήρχαν νέα πράγματα για να αγοράσει και ότι προφανώς οι γείτονες του θα ήταν λιγότερο προνομιούχοι απ' αυτόν...

Erich Fromm (29, 170- 175)

2. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. 1. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του κειμένου σε μία περίληψη 90-110 λέξεων.

(Μονάδες 25)

B. 1. Να αναπτύξετε σε 70-80 λέξεις το νόημα της παρακάτω άποψης του αρθρογράφου. «Ζούμε σ' έναν κόσμο πραγμάτων και η μόνη μας σύνδεση μ' αυτόν είναι ότι γνωρίζουμε πώς να τα χειριζόμαστε ή να τα καταναλώνουμε».

(Μονάδες 8)

B. 2. Να βρείτε τα δομικά μέρη και τους τρόπους που αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου.

(Μονάδες 10)

B. 3. α. Να σχηματίσετε μία πρόταση ή μία περίοδο λόγου για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: βίωμα, αυτοσκοπός, προνομιούχοι.

(Μονάδες 6)

B.3.β. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μία συνώνυμή της: κουλτούρα, αλλοτρίωσης, προϋπόθεση.

(Μονάδες 6)

B. 4. Να βρείτε τις εκφράσεις μεταφορικού λόγου που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου και να αναφέρετε ποια συναισθήματα προκαλούν.

(Μονάδες 5)

3. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Γ. Το δεκαπενταμελές συμβούλιο του Λυκείου σας αποφάσισε να απευθύνει επιστολή στο Ινστιτούτο Καταναλωτών, προκειμένου να εκφράσει την άποψή του για το θέμα της υπερκατανάλωσης. Στην επιστολή σας να αναφέρετε τα αίτια αυτού του φαινομένου και να επισημάνετε τους κινδύνους που εγκυμονεί η αλόγιστη χρήση προϊόντων τόσο για τη ζωή του ανθρώπου όσο και για την κοινωνία (500-600 λέξεις).

(Μονάδες 40)

Σπυροπούλου Μαρία, Φιλολόγος